

have vi i § 30 foreslaaet, at Lovgivningens lempe- lige Bestemmelser (Lov af 8de Marts § 2, jfr. vor efter Lovforslaget optagne § 17) om Skole- stuernes Rumfang ogsaa skal finde Anvendelse paa den private Skole, et Forslag, der for de nu- værende Skoler ikke kan volde Betænkelse, men for Fremtiden kunde være af Betydning. Paa en Tid, da Skolehygieinen ogsaa hos os, og med Rette, er sat under alvorlig Drøftelse, bør en saadan Bestemmelse ikke savnes.

Løvrigt gaa vore Forslag vedrørende den private Skole, saavel til dette Afsnit som til Loven i det Hele, ud paa pædagogisk at støtte den private Skole. Fra en Side møder man herimod den Indvending, at Staten vel er grundlovmæssig for- pligtet til igjennem Kommunen at opretholde en Almue-skole, hvor de Ufornuende kunne faae fri Undervisning for deres Børn, og man finder sig i, at det er blevet Sædvane, at samme Udgang til denne Skole staar aaben for Alle, men nu at gaa videre og ud af Kommunekassen at støtte den private Undervisning, vilde være principstridigt og ubilligt navnlig imod de Skatteydere, som ikke have Børn. Herimod fremhæves fra anden Side, at det vilde være ubilligt, at de Forældre, der selv sørge for deres Børns Undervisning, vedblivende skulde yde deres Bidrag til den offentlige Skole, med- mindre der ved Understøttelse til den private Skole ydedes dem en i alt Fald delvis Erstatning. Ingen af disse Betragtninger tiltaler os. De Forældre, som selv besørge deres Børns Under- visning, have ikke derved mindste Krav paa at frigjøres fra en almindelig statsborgerlig Pligt: i Lighed med dem, der ikke have Børn, at bidrage til det offentlige Skolevæsen. Hvad den først- nævnte Indvending angaar, da ser den vel anta- geligere ud i sit Princip, men derved overses dog, at den private Skole ofte kan foranstaltle Lettelse for Kommunekassen i dens Byrder til den offent- lige Skole, og navnlig synes man ganske at glemme den Betydning, den private Skole har for Dplys- ningens Fremme saavel ved dens Virksomhed i og for sig som ved den opmuntrende Indflydelse, den ved sin Konkurrence udøver paa den offent- lige Skole, hvortil kommer endnu det for os vigtige humane Hensyn, at man ved en i lovbekræftet Form sikret Understøttelse til den private Skole hjælper de Ufornuende til overhovedet at kunne frigjøre sig for den offent- lige Skole, hvor denne savner der fornødne Lærlid. Det er derfor efter vor Formening saavel stem- nende med Billighed som nyttigt for Dplysningen, at man ved denne Lov yder den private Skole pædagogisk Bistand. Spørgsmaalet bliver dernæst, under hvilke Former og i hvilket Omfang dette bør ske.

I 1873 foreslog Hvertallet, at en vis Del af den offentlige Lærers Løn gjordes flydende og fordeltes som Skolepenge, halvt for de yngre Børn imod de ældre, hvilke Skolepenge da i lige

Grad burde komme den private og offentlige Un- dervisning til Gode. Derefter tilføjes: „Skole- pengenes Størrelse maatte vistnok helst være ens for det hele Land og fastsættes med alt muligt Hensyn til, at de ikke forsøge Kommunernes hid- tilværende Lønningsbyrde i for høi en Grad, men dog gav Læreren Udbygning til ikke blot at kunne tabe ved Usikkerheden, men ogsaa at kunne vinde Noget, hvilket formentlig kunde naas, naar Staten tog Del med Amtet i Udredelsen af noget større Alderstillelag end hidtil“. Dette Citat til- træde vi ganske, og ligesom den sidste Forvent- ning opfyldes i Lovforslagets næste Afsnit, saa- ledes tro vi ved vort Forslag om Skolepenge at være komne det øvrige Indhold saa nær, som det i og for sig tør anbefales, og ifølge de fore- liggende statistiske Dplysninger er gjørligt, idet vi forudsætte som en Selvfølge, at Skolepengenes Størrelse ikke bør være i de forskjellige Distrikter og Kommuner efter de ofte meget tilfældige An- sættelser af den i Naturalydelse bestaaende Del af Lønnen, men „bør være ens for hele Landet“.

Der foreligger Forslag fra 3 Mindretal i Udvalget, med Hensyn til hvis finansielle Reful- tat vi tro det nyttigt at give en sammenlignende Fremstilling.

1) Vort Forslags § 31 gaar ud paa, at de aarlige Skolepenge ansættes til 4 Kr. for de yngre Børn (7-9 Aar) og til 8 Kr. for de ældre Børn. Børneantallet udgjør 203,107 skole- pligtige Børn paa Landet og 42,257 i Byerne udenfor Kjøbenhavn, Handelspladserne indbefattede, ialt 245,364 Børn. Derefter vilde efter Martial de yngre Børn udgjøre 2 Svendebøle og de ældre $\frac{5}{7}$, og det hele Beløb, som efter dette For- slag skulde anvendes til Skolepenge, vilde herefter udgjøre:

$$\begin{array}{r} 70,104 \text{ Børn} \times 4 \text{ Kr.} = 280,416 \text{ Kr.} \\ 175,260 \text{ —} \times 8 \text{ —} = 1,382,080 \text{ —} \end{array}$$

Salt... 1,662,496 Kr.

2) Et Mindretal (Lang) foreslaar:

$$\begin{array}{r} \frac{2}{7} \text{ af Børnene} = \\ 70,104 \text{ à } 6 \text{ Kr.} = 420,624 \text{ Kr.} \\ \frac{2}{7} \text{ af Børnene} = \\ 70,104 \text{ à } 12 \text{ Kr.} = 841,248 \text{ —} \\ \frac{2}{7} \text{ af Børnene} = \\ 70,104 \text{ à } 18 \text{ Kr.} = 1,261,872 \text{ —} \\ \frac{1}{7} \text{ af Børnene} = \\ 35,052 \text{ à } 24 \text{ Kr.} = 841,248 \text{ —} \end{array}$$

Salt... 3,364,992 Kr.

3) Et Mindretal (H. P. Andersen, S. Andersen, Kl. Bernitsen, Højmark, A. Nielsen og Chr. Navn) „hvortil Høgsbro subsidiært slutter sig“, stiller Forslag om Skolepenge kun for Lan- dets Vedkommende. Forslaget gaar ud paa, at